

Arkivverkets målbilde for forskning

Endrede kunnskapsbehov som følge av digitaliseringen

Digitaliseringen og samfunnsendringene stiller Arkivverket og arkivfeltet overfor store utfordringer, men gir også muligheter som i dag i liten grad er utnyttet. Dette er beskrevet i *NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø — Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver*. Forskning er et viktig virkemiddel for å innhente ny kunnskap og utvikle arkivfeltet. Arkivverket har et særlig ansvar for arkivfaglig forskning som nasjonalarkiv og som den største arkivinstitusjonen i Norge. Det samme gjelder utvikling av gode tjenester og infrastruktur for forskere.

Samfunnsoppdrag og virksomhetsstrategi

Arkivverkets samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning og sikre, bevare og tilgjengeliggjøre et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver.

Arkivverket har tre roller:

1. Arkivverket har som øverste arkivmyndighet ansvar for faglige standarder og retningslinjer, tilsyn og veiledning med offentlig arkivarbeid
2. Arkivverket har som bevaringsinstitusjon ansvar for langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av statlige arkiver og prioriterte private arkiv
3. Arkivverket skal som nasjonal arkivmyndighet iverksette politikk på arkivfeltet, og bidra til utvikling og styrking av arkivsektoren

Arkivverket har to satsingsområder i virksomhetsstrategien:

1. Innebygd arkivering for offentlig sektor
2. Den nasjonale fellesløsningen Digitalarkivet for langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av historiske data og arkiver

Arkivverket gjør alle sine fortløpende prioriteringer basert på disse to satsingene, og den betydningen de vil ha for etaten.

Arkivverkets rolle på forskningsområdet

Forskningsaktiviteter i Arkivverket omfatter:

- FOU-aktiviteter for å gjøre arkivene Arkivverket eier eller forvalter mer tilgjengelige for forskning utført av eksterne
- Forskning i regi av Arkivverket eller i samarbeid med eksterne for å frembringe ny kunnskap, knyttet til Arkivverkets samfunnsoppdrag og strategi

Arkivverket skal være en:

- Sentral og synlig aktør i den nasjonale forskningsinfrastrukturen
- Attraktiv samarbeidspartner for eksterne forskningsmiljøer

Vi vil at forskningsprosjekter og forskningssamarbeid som Arkivverket initierer eller deltar i skal:

- Være tverrfaglige
- Involvere eksterne forskningsmiljøer, nasjonalt eller internasjonalt
- Utforske eller utnytte digitale muligheter
- Dra nytte av eller bidra til ny kompetanse - både i og utenfor Arkivverket
- Ha klare mål og rammer og tydelig definerte leveranser

- Tilgjengeliggjøre forskningsresultatene og bruke dem aktivt som kunnskapsgrunnlag for Arkivverkets oppgaveløsning
- All forskning skal følge sentrale forskningsetiske retningslinjer

Målbilde for Arkivverkets forskningsaktiviteter

Forskningsaktivitetene skal oppleves som relevant for og støtte opp om samfunnsoppdrag og strategi.

De skal:

- 1) Bidra til å utvikle arkivfaget og behandle problemstillinger som oppleves relevante i dag. Det vil si forskning som gir oss ny kunnskap og innsikt som setter oss i stand til å løse utfordringene vi står overfor, og ta i bruk mulighetene som utviklingen gir. Som en del av utviklingsrollen vil Arkivverket fasilitere forskningsaktiviteter som bidrar til læring og kunnskapsutveksling på arkivfeltet.
- 2) Legge til rette for ulike typer forskning med utgangspunkt i våre arkiver. Det omfatter både mer målrettede tjenester til dagens brukergrupper og tilrettelegging for nye forskningsformål og forskningsmiljøer som ikke tradisjonelt har benyttet våre arkiver som forskningskilder. Det kan være forskning som frembringer ny kunnskap om innholdet i eller konteksten for arkivene vi forvalter (bestandskunnskap), slik at vi kan sikre arkivene som kunnskaps- og forskningskilder og gjøre dem mer relevante i samfunnsdiskusjonen. Det kan også være forskning som tester eller bidrar til å utvikle teknologi, metodikk og infrastruktur.

Prioriterte forskningsområder 2022-2026

Arkivverket vil prioritere forskningsspørsmål som bidrar til å etablere et kunnskapsgrunnlag som vi trenger i våre oppgaveløsning. Vi vil også prioritere forskningsspørsmål som vil bidra til utvikling av arkivfeltet generelt. Vi har identifisert fem områder der vi ser at Arkivverket og arkivfeltet har store kunnskapsbehov. Dette er områder der forskning vil være et viktig virkemiddel for å dekke behovene.

Vi vil prioritere forskning knyttet til følgende områder:

- Åpenhet, tilgang og bruk
- Risiko, sikkerhet og tillit
- Ny tilnærming til arkiv i en digital tid
- Samfunnseffekt, verdi og påvirkning
- Arkivene som kilder til forskning, kunnskapsutvikling og opplyst offentlighet

Arkivverket ønsker også at forskningsaktivitetene i større grad knyttes opp mot føringer i sentrale policydokumenter som *Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024*, *Meld. St. 25 (2016–2017) Humaniora i Norge* og *Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*. Målbildet for forskning og de prioriterte forskningsområdene adresserer flere av disse føringene.